

Dolenjske Novice.

Izhajajo 1. in 15. vsacega meseca. Cena jim je za celo leto 2 K., za pol leta 1 K. — Naročnino in dopise sprejema J. Krajec v Novem mestu.

Oznanila se plačujejo za enkrat 6, za dvakrat 9, za trikrat 12 helerjev od kvadratnega centimetra. Manjše kakor 10 □cm obsegajoče se ne sprejme.

Gospodarske stvari.

Reja pršutnikov.

Smoter prešičje reje je lahko trojni. Jeden se zamore s prešičorejo s tem namenom baviti, da odprodaja takozvane plemene prešiče. Plemeni prešiči so tisti mladi prešiči, kateri so namenjeni za daljno rejo, bodisi resnično plemeno, ali pa pitalno. Drugi se bavi s prešičjo rejo z namenom, dorastle, kar le mogoče velike in rejene pitane prešiče doseči ter jih odprodajati. To rejo zvati moramo pitalno rejo v ožjem pomenu besede. Tretji gospodar se pa ukvarja lahko z rejo tako zvanih „pršutnikov“. Pršutniki so komaj na pol, ali pa še toliko ne dorastli, kakor pitani pa ne dopitani prešiči. Oni so pač dobro mesnati, pa ne špehnati, tako da se zamore njih rejo, njih pitanje, bolj po pravici pitanje na meso, kakor pa pitanje na mast imenovati. Prva reja, ali reja plemenih prešičev je pri nas na Dolenjskem v dostih krajih že od nekdanj v navadi. Tako posebno na St. Jernejskem polji in to omejavajočih znožjih hribov, gora. Ta reja spojena je pa vedno še s pitalno rejo, to je, svinje, katere so po dva do trikrat kotile, kakor tudi rezane prešiče, se popolnoma opita, ter kakor take prodaja. V najnovjšem času pričela se je pa tudi reja pršutnikov po Dolenjskem pojavljati, to po Temeniški dolini. Na železniški postaji Velika Loka in Trebnje, naklada se večinoma pršutnike. Pa tudi na novomeškem trgu proda se pršutnike najlažje in prilično najdražje. Proda se jih kakor skušnja na vsaki sejmici, osobito pa na vsakem sejmu uči, veliko ložej, in v primeri k popolnoma dopitanem prešičem, tudi veliko dražji kakor poslednje. Zahteva se pa bele, toraj angleške, ali vsaj s temi križane pršutnike; za črne trgovci ne marajo.

Kako prava da je ta reja pršutnikov, ali reja nedoraslih prešičev le na meso pitanih, je lahko umevno, ako se zve, da so oni na našem najpoglavitejšem trgu, na Dunaju, najbolj zahtevani, skozi celo leto zahtevani, in najbolj plačani. Povdarjati pa moramo še enkrat, da se

zahteva na Dunaju le bele angleške prešiče, ali pa bele križance, kateri so za to rejo tudi najbolj primerni, ker v primeri k domači pasmi veliko hitrej rastejo, in so tudi pri sicer jednaki krmi vedno veliko bolj mesnati kakor pa domači. Kako prava, gospodarsko opravičena da je reja pršutnikov, postane pa še umevnejši, ako se pomisli, da je mogoče v tistem času, kateri je potreben za dopitanje doraščene prešiča na mast, pršutnika dvakrat, da še clo trikrat na meso dopitati, ter prodati. To je pa mogoče vsled tega, ker se zahteva na Dunaju le 25 do 30, ali k večem 70 do 90 kilogramov težke pršutnike. Na to težo doseže se pa prav lahko z pravo pasmo v treh oziroma šestih mescih, medtem ko potrebuje dopitanje dorašlega, na mast pitanega prešiča, celo leto, pa tudi še več. Računajmo, da doseže na mast celo leto pitani prešič 170 kg. Prodan po 34 kr znese 57 gld 80 kr. Ker se pa v teku leta dva pršutnika lahko doredi, udobi se za obadva res da le 47 gld 60 kr, toraj 10 gld 20 kr manj, kakor popolnoma na mast opitanega, leto starega prešiča. A zato se sme pa tudi računati, da je pršutnik le polovico tiste hrane potreboval, kakor popolnoma na mast dopitani leto stari prešič.

Pomisлити gre pa tudi, da je pri reji pršutnikov denarni obrat za polovico hitreji, riziko za mogoče nesreče pa za polovico manjši. Vse to pa, toraj veliko manjša potreba krme, veliko manjša potreba postrežbe, hitrejši denarni obrat, za polovico manjši riziko za mogočo nesrečo; vse to doprinaša k temu, da se reja pršutnikov boljši izplača, kakor pa reja popolnoma doraščeni, ter na mast dopitanih prešičev. Zato smatram za napredek v naši dolenjski prešičjereji to, da so se po nekaterih krajih že reje pršutnikov polotili, in želeti je le, da bi se še bolj razširila.

Črni palež ali koze na trtah.

Bliža se čas obrezovanja trt, in za potrebno smatramo, naše vinogradnike na velikega škodljivca trt opozoriti, katerega se ravno o priliki

obrezovanja istih najuspešneje pokončuje. Ta škodljivca imenuje se črni palež ali koze, latinski *Sphacelona ampelinum*. Črni palež proizvaja ravno navedena glivica, katera se takrat na trtah ugnjezdavati ter širiti prične, ko trte ravno najbolj odganjajo. Prikaže se najprej na listji v podobi malih črnih mehurčkov, kateri se o svojem času razpočijo, in iz njih pršijo trosi (seme) glivice na nižje poganke, liste, listne peclje ter grozde. Kamor pade tros na poganek, listni pecelj ali hlastino grozda, tam povzroči neke razjednine, katere so podobne kakor da bi bile obžgane. Na jagode padli tros pa povzročuje neke črne večje ali manjše ploščice, katere ne dopuste, da bi se jagoda na takih mestih debelila, ampak posuši se. Skupni nasledok bolezni po tem škodljivcu je ta, da se pognanki ne spremene v krepke mladike, marveč one ostanejo le slabotne in čez in čez polne črnih ran. Napadeni grozdi se pa tudi ali deloma ali pa popolnoma posuše. Pri obrezovanju ni potem potrebnih krepkih mladik, iz katerih bi se lahko palce (čepe) in napence (šparone) napravilo, ali se pa poslednji pri večnji lomijo. Ob trgatvi pa ni kaj v škaf djati.

Kakor do zdaj skušnja uči, nastaja ta pač velika nadloga, črni palež po Dolenjskem najrajši na muškatu, portugalki, kraljevini in zeleniki. Posebno moč ima pa na kraljevini. V okom pride se pa tej nadlogi tako-le. Ob času reznje se mora vso rezino pobrati ter sežgati, ne je pa še znabiti za cepiče poravnati. Že obrezane trte namazati pa gre s pomočjo trdega čopa (pempeljna) s tekočino, obstoječo iz 50 kg zelene ali železne galice in 1 liter žveplene kisline (hudičevega olja ali vitrijola) na sto litrov vode. Zelena galico raztopi se v vroči vodi, žvepleno kislino se pa tekočini, obstoječi iz vode in zelene galice, po malem in med vednem mešanjem doliva. Vso hkrati se ne sme v tekočino zlit ker sicer izškropi zopet iz nje. Ako se hoče, doda se tekočini tudi lahko nekoliko apna, to je ravno toliko, da se na trtah pozna, katere so že namazane, katere pa še ne. Kakor rečeno, vršiti se mora to delo koj, kakor hitro so trte obrezane, toraj koncem februarja ali začetkom marca. Ker je prav lahko mogoče, da par let zaporedoma nastopajoči črni palež trte popolnoma ugonobi, to je vniči, kar bi bilo posebno na cepljenih trtah velikanska škoda; naj pač nihče ne zamudi od lanskega paleža poškodovane trte pri letošnjem obrezovanju tako obdelati, kakor smo to tu svetovali.

Kje naj dobimo potrebna sredstva za ustanovitev vinske zadruga?

Ako naj pričnemo z vinarsko zadrugo pospeševati našo vinsko trgovino, potem nam je treba pripravne kleti, dobre vinske posode in zadosti vina, za vse skupaj pa — denarja.

Za dobavo dobre vinske kleti, potrebne posode in dobrega vina ni treba posebnih skrbi. Vse to se bo lahko dobilo. Drugače pa je z denarjem. Tega nam je imeti pred vsem in v tem pogledu sta važni za nas zlasti sledeči dve vprašanji:

- 1.) Koliko denarja potrebujemo za to podjetje, in
- 2.) kako naj spravimo potrebni denar skupaj?

Kar se tiče prvega vprašanja, je odgovor lahek. Potrebna množina denarja se namreč ravna po obsegu celega podjetja, ali z drugimi besedami rečeno po tem, s koliko množino vina hočemo začeti vinsko trgovino.

Če uvažujemo nasvet, katerega sem v zadnjem članku napisal in po katerem naj se ta kupčija po malem prične, potem zadostuje popolnoma, ako nakupi zadruga za pričetek kakih 250—300 hl vina. Tolika množina vina se bo lahko kupila in tudi lahko prodala. Ako prištejemo h kupni vrednosti tega vina tudi stroške za nakup vinske posode in za dobavo in opravo vinske kleti, potem je treba vsega skupaj 10.000 gld. ali 20.000 K denarja.

Toliko denarja moramo dobiti, sicer se ne izplača pričeti s tem podjetjem!

Kako pa naj spravimo ta denar skupaj? 10.000 gld! To ni majhna vsota za naše razmere? Kdo jih bo pa dal? —

Ta denar bo treba pri nas na ta način skupaj spraviti, kakor ga spravijo drugod, in sicer po krajih, ki niso nič bolj imoviti, kakor je novomeški, kostanjeviški in krški okraj. Dobiti ga moramo tudi pri nas deloma z deleži, katere plačajo društveniki, deloma pa z izposojili, katera je dobiti pod ugodnimi pogoji od kake hranilnice.

Ko bi morali tistih 10.000 gld. društveniki sami skupaj zložiti, potem bi bil v naših razmerah položaj za ustanovitev takega podjetja tako težaven in neugoden, da bi bila vsa prizadevanja zaman; kajti število interesentov, ki bi bili za tako skupno trgovino vneti in dosti podjetni, je pri nas bore majhno, dasi se že dolgo časa sem poudarja važnost in potrebo dobro urejene vinske trgovine za boljši razvoj gospodarskih razmer na Dolenjskem.

Velike vrednosti je zaraditega ta ugodnost, da uživajo take zadruga mnogo kredita pri hra-

nilnicah in posojilnicah in da podpirata taka podjetja tudi država in dežela. Tej okolnosti bo tudi največ pripisati, ako se bo mogla ustanoviti vinarska zadruga v Novem mestu, kajti pričakovati je, da bo dobila zadruga ne le primerno podporo od dežele in države, ampak tudi potrebno posojilo od ene ali druge hranilnice.

Dasi se tedaj lahko zanašamo na to pomoč, vendar nam je delati v prvi vrsti na to, da pristopi k tej zadrugi zadostno število društvenikov in da se odda kolikor mogoče deležev. Čim več se odda deležev, tem menj bo namreč treba posojila, ker je ugodnejše za razvoj celega podjetja. Večje število društvenikov pa daje zadrugi tudi več ugleda, več veljave in dosledno tudi več kredita. In ta moment ne smemo prezreti, kar je merodajen ne le za dovolitev državne in deželne podpore, ampak kolikor toliko tudi za dovolitev potrebnih posojil.

V korist zadrugi je tedaj, da se odda kolikor mogoče deležev. Zato se pa v naših razmerah priporoča, da so deleži dvojni, in sicer glavni deleži ki naj znašajo po 100 K (50 gld.) in navadni opravljeni deleži, ki naj znašajo po 20 K (10 gld). Glavne deleže naj bi jemali imovitejši posestniki in juridične osebe kakor občine, kmetijske podružnice itd., opravljeni deleže naj bi pa jemali manjši posestniki, ki na ta način lahko pristopijo k zadrugi in pomagajo v svojo korist in korist zadruge sodelovati pri velevažnem tem podjetju.

V pojasnilo našim vinogradnikom bi pri tej priliki le še omenjal, da niso ti deleži, katere plačajo društveniki, nič drugega kakor nekaka posojila, za katere imajo koncem vsakega leta dobiti ravno tako svoje obresti, kakor bi jih dobili, ako bi vložili dotičen denar v kako posojilnico ali hranilnico. Vplačani deleži so tedaj zadrugi posojen denar in ostanejo last društvenikov.

Nekatere zadruge že naprej določijo, kako se imajo deleži obrestovati (večidel po 5%), druge zadruge pa prepuste občnemu zboru, da le-ta določi, koliko obresti se ima izplačati društvenikom za deleže. To določilo bi se tudi v tem slučaju bolje priporočalo.

Kar ne bo mogoče denarja z deleži skupaj spraviti, to si bo morala zadruga izposoditi pri kaki hranilnici. Primerno visoko podporo pričakovati je pa tudi, kakor sem že prej omenil, od dežele in države.

Ako dobimo od dežele in države toliko podpore, da lahko nakupimo potrebno vinsko posodo in da dobimo tudi potrebno klet, potem smemo pričakovati, da se bodo že prvo leto deleži dobro obrestovali, morda ravno tako ali pa

še bolj kakor v kaki hranilnici ali posojilnici.

Važno za ugoden razvoj zadruge je seveda tudi to, da dobimo potrebno posojilo po kolikor mogoče ugodnih pogojih. Če ne bo mogoče dobiti brezobrestnega posojila, pa saj posojilo z niskimi obrestmi. Dobava zadostnega posojila je prav za prav pri takih podjetjih glavno sredstvo, in če pogledamo gospodarstvo naj si bo ene ali druge take zadruge, povsod vidimo, da si pomagajo po tej poti do napredka. Za dober izgled nam je lahko v tem oziru kletarsko društvo v Ormožu na Štajerskem, ki je po poročilu, katerega sem prejel od mnogozaslužnega ondotnega notarja g. dr. I. Geršaka, pričela l. 1898 poslovati z 11 društveniki, in katera je imela s pomočjo posojil, katera je dobila od ormoške posojilnice, že v prvem letu okolu 45.000 gld. denarnega prometa. R.

Politični pregled.

Državni zbor se je včeraj zopet sešel ter se vrše najprvo volitve predsedništva i. t. d. Bog daj, da bi vendar enkrat prišla do vspešnega delovanja.

Nemčija. Dne 18. jan. minulo je 200 let, odkar je Prusija kraljestvo. Ta spomin se je na nemškem dvoru kajpada imenitno slavil. Spominjali so se velikih mož in vladarjev, ki so za povečanje Nemčije kaj storili; da Bismarka niso pozabili, je jasno. Do ugleda in veljave so sicer dospeli, ali pa imajo pri tem čiste roke, ali smejo na sredstva, katerih so se v to poslužili ponosni biti, to pa je drugo vprašanje.

Angleška kraljica Viktorija umrla je dne 22. januarja po 63letnem kraljevanju v starosti 83 let. Bila je najstarejša od sedaj živečih vladarjev v Evropi. Pod njenim vladarstvom se je blagostanje Anglije silno povzdignilo, ter na vrhunec dospelo. Sedanje homatije v Afriki in na Kitajskem pa so prav neprijetne postale. Govori se, da je še-le poslednje dni resnico o položaji na bojiščih zvedela, in da je to njeno smrt jako pospešilo. Vlado nastopi sedaj njen najstarejši sin, ki pa je tudi že 60 let star.

Vojna v Afriki. Buri poleg vse njih revščine in utrujenosti Angležem zopet vedno bolj nevarni postajajo. Tudi razsaja mej Angleži bolezen, ki jih za boj malo sposobne stori. Povodom smrti angleške kraljice so Buri kljub sovražnih razmer angleškemu dvoru svoje sožalje izrekli.

Vojna na Kitajskem bo, kakor je videti, kmalu končana. Storila se je mirovna pogodba, ktero bodo velevlasti podpisale in vojaki bodo se polagoma razšli. Oni, ki dobro poznajo ki-

tajski narod, trdijo, da, če tudi kitajci pogoje podpišejo, jih držali nikdar ne bodo, in preganjanje tujcev in misijonarjev bode hujši, kakor popred. Usmrtili so res nekaj upornikov in preganjalcev, a ti so bili manj ali pa še celo nič nevarni; najhujši in najnevarnejši so v notranji deželi in po gorah skriti, in bodo po odhodu tujega vojaštva svoje maščevanje še na hujši način izvrševali. Mej tem pa se bodo Kitajci tudi boljše pripravili, in tuje moči se bodo premislile, zopet na Kitajsko hoditi. Došlo je poročilo, da so Kitajci v Mongoliji in v provincah Čenzi in Cili popolnoma porušili vse misijonske postaje, dva škofa, dvesto nun in 175 frančiškanov križali, dva meniha in 50 gojencev pa žive sezgali.

Požar v Novem mestu.

Bilo je dne 21. p. m. proti polu 7 uri zvečer, ko smo se meščanje pripravljali na prihodnji dan na semenj, kar nas naenkrat bitje plat-zvoná iz kapiteljske cerkve in trobenta gasilcev iz naših skrbi vzdrami, in hkratno vpitje „Pôdi goré!“ v največji strah spravi.

Bodisi, da vsled nepaznosti, bodisi iz družih vzrokov, to še ni v obče znano, nastal je na severni strani našega mesta, med poštnim poslopjem in kapiteljskim hribom v tam že stoletja stoječimi gospodarskimi poslopji — ogenj, kateri imajoč toliko veliko množino vnetljivih snovij na razpolago, začel se je na vse strani z največjo hitrostjo širiti.

Od treh strani smo začeli z največjo pridnostjo in požrtvovalnostjo gasiti. Pri g. Kováč-evi hiši branili so naši ognjegasci z neumorno silo, da se je ta hiša ubranila in s tem nevarnost za sosednje hiše pomanjšala. Pri šupi g. dr. Slanca gasili so največ učenci grmske šole, nad dve uri, da se ta šupa ni unela, ki je hranila na^d 500 centov sena in veliko lesa, ker ako bi se bila ta užgala, bila je nevarnost za čez cesto stoječo Barborič-ovo hišo in druge največja. Pri kapiteljskem hlevu in kapiteljskem poslopju branili so zopet z vso marljivostjo, da se ti poslopji niste uneli, kajti v tem slučaju bila je nevarnost za proštijo in kapiteljsko cerkev ter za druge v obližji stoječe hiše silno velika.

Samo ob sebi je umevno, da se je na četrtri strani, kolikor je bilo mogoče, reševalo in tam stoječa gospodarska poslopja branilo.

Ne more namen teh vrstic biti, da bi se ta boj med uničujočo elementarno silo in med res občudovanja vredno krepko se v bran postavljajočo človeško roko natančno popisal, omenjamo le, da s tem, da se je ogenj o pravem času

zapazil, da se je z vso silo samo na njega lokaliziranje delovalo, da so vsi sloji našega prebivalstva in iz okolice se mu v bran postavili, da ni o času ognja nevaren veter pihal, da je bilo po strehah še nekaj snega, — doseglo se je, da se je požar po nad dve uri trajajočem naporu srečno lokaliziral in da je žrtva njegova v primeri z nevarnostjo za celo mesto omejeno ostalo na upepeljenje precejšnega števila gospodarskih poslopij, sena, orodja, lesa in viktualij. Škoda je za naše razmere najobčutnejša, kajti zadela je meščanski stan, ki ima ravno pri nas najtežavnejši položaj.

Ne moremo tu vse one imenovati in jih radi njih požrtvovalnosti pohvaliti, ki so se ob tej priliki posebno odlikovali in v občni blagor delovali, vsak iz med nas jih pozna in jih vsled tega tem bolj čisla, le jedno rečemo: čast in hvala vsem, ki so pomagali na ta ali oni način bodisi meščan ali okoličan! Skupnemu prizadevanju imamo se zahvaliti, da smo rešeni še hujše in za mesto osodepolne katastrofe. Ali za srečno rešitev imajo največ zaslug; naša vrla požarna bramba in nje člani, ona iz Toplic, dijaki, grmski učenci, mnogi uradniki, mnogi okoličani in kaznjenci!

Pri tem požaru prizadeti so po poročilu uradnega lista „Laibacher Zeitung“ sledeči posestniki:

- 1.) Alojzij Blümel: skedenj, šupa, klet, kozolec seno in stelja (škoda 2100 K, zavarovan za 800 K);
- 2.) Ignacij Fajdiga: šupa, 1 munga (škoda 800 K, zavarovan za 400 K).
- 3.) Frančišek Papež: skedenj, 2 šupi, šupa za nasteljo, seno, brana, čeber, slamoreznica, (škoda 1200 K zavarovan za 600 K.)
- 4.) Ana Božič skedenj, hlev, šupa, slamoreznica, (škoda 2000 K zavarovano za 400 K.)
- 5.) Frančiška Klemenčič: skedenj s slamo, voziček, sodček, drva, (škoda 1200 K ničesar zavarovano.)
- 6.) Karl Germ iz Bajnofa: skedenj, 2 sanij, nekoliko sodov (škoda 1400 K, zavarovano za 700 K.)
- 7.) Janez Mehora; skedenj, hlev, 2 šupi klet, seno, slamo, detelja, (škoda 12000 K zavarovan za 4000 K.)
- 8.) Ivan Bevc: skedenj s šupo, seno, drva (škoda 1900 K, zavarovano za 2000. K.)
- 9.) Frančišek Potočar: skedenj slama, orodje in 1 voziček, (škoda 400 K ničesa zavarovano.)
- 10.) Janez Kondrič: skedenj, klet, 2 šupi, seno, voz, orodje, slamoreznica, (škoda 2000 K, zavarovan za 1300 K.)
- 11.) Anton Vrtačič: šupa s slamo (škoda 660 K zavarovan za 320 K.)
- 12.) Ludvik Ilvsky: skedenj, šupa, voz, 3 sodi, seno (škoda 3262 K zavarovan za 1200 K.)

Poleg teh imelo je še več posestnikov občutno škodo in sicer: Karol Rozman 300 K,

Avgust Luzer 400 K, Frančišek Perše 40 K, prošt dr. S. Elbert 50 K, dr. Slanc 800 K, Tomaž Mervar 60 K, Ivan Hrovat 50 K, Janez Kolenc 40 K, Frančišek Kern 50 K, Adolf Pauser 80 K, Jožef Florjančič 300 K, Ivan Zobec 40 K.

Vsa škoda znaša po tej cenitvi 30.938 K, zavarovalna svota pa 13.020 K

Sklepajoč popis požara si ne moremo kaj, da ne bi v novič vse kroge na nujnost potrebe v odvodu opozorili. Naš slavni mestni zastop storil je v tej zadevi že vse korake in je k največjim žrtvam pripravljen. Stvar merodajnih faktorjev bodi, da uresničijo naše želje, ker mora vendar skrb države in dežele biti, da skrbita za občni blagor svojih državljanov, da pa tudi gledata, da zamorejo ti napredovati v duhu časa, da nastanejo obče potrebne in obče koristne javne naprave, da se zamore mesto razvijati, ne pa, da nad njim vedno visi Demoklejev meč, ki ga preti vsak trenutek popolnoma uničiti, kakor se je to parkrat v prejšnjih stoletjih zgodilo in je vsled tega ravno naše prijazno mesto daleč za drugimi srečnejšimi zastalo. Dolžnost države je, da sedaj popravi, kar je nekdanj opustila tem bolj, ker bi to i njej sami v korist bilo!

Piše se nam:

Iz Svibnja, dne 22. januarja. — Dragi listič! Vedno se trudiš, da svojim čitateljem o živinoreji svetuješ. Da, živinoreja je dandanes edin vir, kateri zamore kmetovalca še rešiti iz žalostnega položaja, v katerim se on nahaja. Nasvetovati bi hotel tudi jaz nekaj drobtinic, kako bi se dalo pri živinoreji kaj doseči. Ker dandanes mesarji živino tako slabo plačujejo, da skoraj tudi ni vredno živino pitati, treba je misliti na umno rejo krav in na pridelovanje mleka. To je vzbudilo tudi pri nas misel, kako bi se *dalo mleko v denar spraviti in ustanovili smo, namreč v Radečah, mlekarsko zadrugo, katera nam obeta že v začetku dojšo dohodnost.* Tam se izdeluje surovo maslo ali puter in sir iz posnetega mleka. Surovo maslo, katerega izdelujemo iz našo centrifugo, je izborno, najfinejše, in se lahko proda po 2 kron 20 do 2 kron 40 vinarjev. Sicer se mleko ne plačuje dražje, kakor po 10 vinarjev liter mleka, se mu izplača ob koncu mesca 30 kron, kar je za malega posestnika velika pomoč, kajti lahko še naprej računni, kam bode obrnil ta denar, ker je plača gotova. Seyeda je to nizka cena, in kdor je blizo mesta ali trga, ta ne potrebuje mlekarni, ker on tam lahko mleko proda po 16 vinarjev. Ali vse drugače je pa za oddaljene in hribovske posestnike, ker mu molža ne vrže drugiga, kakor da kuha navadno maslo, mleko pokrimi se svinjami. Priporočati bi bilo pač vsem onim prebivalcem, kateri ne morejo mleka v denar spraviti, da se ustanove mlekarni.

Povedati pa hočem tudi, kako težavo smo imeli prestati, pri ustanovitvi naše mlekarni, koliko zaprek in koliko nasprotnikov se nam je zoprstavilo in še

sedaj nas ne puste v miru in pravijo, da gremo kmalu rakom žvižgati. Pregovor pa pravi, da vsaka dobra reč potrebuje časa in tudi to je na mestu. Sprvega smo dobili malo udov in malo blaga, kajti vsi so nekako nezaupljivo le od daleč gledali in stvar reševali, toda kmalu so uvidili prekoristno napravo in sedaj se oglašaj o novi ud od dne do dne ter donajajo mleko; sprevidili so, da stoji zadruga na čvrstih nogah.

Povedati hočem pa še to, da ni vse eno, katere stroje si mlekarni naroči. Tó je ravno velik razloček. So posnemalni stroji, kateri so skoraj sedaj najbolj razširjeni in tudi ti se najbolj priporočajo. Toda ti stroji pa niso najboljši, kajti oni posnemajo mleko preveč ostro in sicer tako, da vmes putra tudi malo sira posnemajo, samo da je več, in kadar se puter raztopi, ostane na dnu nekaj gošče. A pri našem posnemalniku pa tega ni in zato ima naše surovo maslo na trgu zmeraj prednost. Ta posnemalnik ali centrifuga se imenuje „Westfalia Separator“. Ako bi nameravali kje ustanoviti mlekarno, lahko se prepričajo pri naši mlekarni in rada postreže iz natančnejem pojasnilom.

Domače vesti.

(Gospod dvorni svetnik Fr. Šuklje) je šel v pokoj ter se je tudi že iz Dunaja preselil na nekdanj Rozinov grad v Kandiji pri Novem mestu, katerega je že pred par leti kupil ter popolnoma prenoviti dal.

(Umrli) je po kratkem bolehanju za influenco gospod Martin Mohar, c. kr. vodja pomožnih uradov v p., imetnik zlatega križca s krono za zasluge, hišni posestnik, občinski svetnik, ravnatelj mestne hranilnice i. t. d. dne 26. januarja t. l. ob 2¹/₂. uri popoldne. Pogreb se je vršil dne 28. januarja t. l. popoldne na novomeško pokopališče, katerega so se udeležili v polnem številu vsi c. kr. uradi na čelu veleblag. gosp. F. Gerdešič, okrožne sodnije predsednik in c. kr. vladni svetnik gospod Friedrich, mestni zastop, zastopniki novomeških narodnih društev, jako veliko odličnih spremljevalcev, med njimi gospod dvorni svetnik Fr. Šuklje, prav mnogo meščanov, prijateljev, znancev in obilo ljudstva. Dolenjsko pevsko društvo zapelo mu je dve pesni; jedno pred hišo, drugo na grobu. — Pokojnik učakal je visoko starost, bil je v 77. letu, vedno čil in trdnega zdravja. Porojen v Žaljni, študiral je v Novem mestu gimnazijo, dovršil jo je v Karlovcu. V državno službo ustopil je leta 1844, in služboval v prvo v Postojini, od tam je prišel l. 1854 v Novo mesto, kjer je do svojega umirovljenja l. 1896, vzgledno, pridno in zvesto, nazadnje kot vodja pomožnih uradov služil. Zaradi tega je bil z zlatim križcem s krono za zasluge odlikovan. Bil je do ubogih milosrčen in dober. Znan pa je bil pokojnik po vsem Dolenjskem zlasti tistim, ki so imeli o prilikah porotnih obravnav pri okrožnem sodišči opravila kot jako vljuden in prijazen uradnik in nič manj ljubeznjiv ni bil v privatnem življenju. Bodi mu zemljica lahka!

(Sv. maša na čast sv. Florjanu) v zahvalo odvrnjenja preteče še groznejše nesreče služila se je minoli torek v kapiteljski cerkvi.

(Zahvala.) Podpisani odbor izreka tem potom vsakemu, kdor je pri zadnjem požaru naše društvo bodisi tako ali tako podpiral, najtoplejšo zahvalo, sosebno pa še izrekamo izkreno zahvalo preblag. gospem, katere so, že utrujeno moštvo, na licu požara lastnoročno z raznimi podarjenimi okrepečili ojačevale.

Slavni požarni brambi iz Toplic izrekamo za bratovsko, korenjaško, človekoljubno sodelovanje najsrčnejša zahvala. Na pomoč! — P. n. gospodu Ivan Plantanu državnemu poslancu, za povodom tega požara poslano znatno denarno podporo, kakor tudi p. n. gospodom: mil. gosp. prošt Dr. Seb. Elbert, hotelier Peter Ebner, trgovec J. Komin, sodni svetnik Max. pl. Langer-Podgoro, obristlajtnant Anton Pöll, bilježnik Dr. Alb. Poznik, odvetnik dr. Karol Slanc za visokodušna darila, kličemo srčno hvala in društveni: Na pomoč!

Rudolfovo, 26. januarja 1901.

Za odbor prost. gasil. društva:

Rosmann, pobočnik. Guštin, načelnik.

(Nesreča.) Fric Kovač, 13letni sin znane gostilničarja Franc Kovača iz Novega mesta, peljal je v sredo proti mraku neko gospo iz Novega mesta do Rateža s parom konj; spremljal ga je tudi domači pomočnik. Eden konj se je s kakorsnega že bodi vzroka obotavljal, in nazaj grede je že vožnja menda toliko nevspešna bila, da sta enega konja odpregla. Pomočnik je z vozom domu se peljal, Fric je pa znabiti hotel domu jahati, ali kaj se ve kako je bilo. Ker fanta le ni bilo od nikoder, šla je skrbna mati (oče je bil na potovanji) s svojo hčerko, kljub temu, da je silno snežilo, sinu naproti. Na mitnici v Cikavi je zvedela, da je sin s konjem že pred precej časom proti domu šel. Vrnete se tedaj nazaj in kmalu mati začuje kraj ceste konja sopsti, ki je s snegom pobeljen na tleh ležal. Približivši se, ugleda grozen prizor. Sin je pod konjem ležal in le nogi je bilo videti. Na pomoč prišli ljudje zlečejo siromaka mrtvega izpod konja. Imel je ranjeno glavo in udrte prsi, ter je bil kakor videti na mah mrtev. Konj je poginil isti dan.

(Zabavni večer Narodne čitalnice dne 11. januarja t. l.) se je imenitno posrečil. Zanimivi vsopred je privabil toliko občinstva v čitalnične prostore, da smo morali zopet enkrat obžalovati, da se dvorana ni prilično razširila. Enodejanski igri Antona Aškercja „Red sv. Jurja“ in pa „Tujka“ ki ste se ta večer prvič na slovenskem odru predstavljali, vzbujali ste veliko pozornost; osobito drugo imenovana igra je občinstvo spriči ganljivega prizora po spravi tujke — matere (gspđ. R. V.) in sina (g. dr. E. O.) globoko pretresla. Kajpak so se vsi predstavljalci-diletanti zelo potrudili, nad njimi gotovo najpožrtvovalnejše vse tri gospodične. Ravno ta večer je predaval novomeški naš rojak slikar g. Ivan Vauptič o zanimivostih iz pariške razstave. Občinstvo mu je pozorno sledilo in mu koncem predavanja svojo zahvalo izrazilo z burnim ploskom.

(Narodna čitalnica v Novem mestu) priredi namesto Vodnikove svečanosti, katero je sklenil odbor za letos opustiti, ker se je kazalo splošno premalo zanimanja za-njo, dne 9. februarja 1901 (sobota) ob polu 8 uri zvečer „domači večer“, in sicer po vzgledu čeških „zastérkovych večeru“. Na vsopred so se stavile same izbrane predpustne točke, med drugimi zabavno predavanje in pa šaljivi prizor „Kmet pa fotograf“. Sodelovanje je tudi obljubilo slavno „Dolenjsko pevsko društvo“, katero bo proizvajalo memo drugih šaljivih zborov dražestni valček „ob vrbskem jezeru“. Plesoče dame se naprosijo priti v cestnih toaletah s predpasniki („zastérka“), gospodje pa v svetlih oblekah. Večer se priredi brez vstopnine za člane narodnih društev

(Katoliško društvo rokodelskih pomočnikov v Novem mestu) napravi 10. febru-

arja v svojem domu predpustno veselico s petjem, predstavljanjem igre „Izgubljena suknja“ in prosto veselico v spodnjih prostorih.

(Plesni venček) prirede 15. febr. državnih slug v gostilni g. Jakše-ta „pri Slonu“ v Novem mestu. Prostovoljne vstopnine so namenjene v korist dijaške kuhinje v Novem mestu.

(Varstvo ptičev.) Gospa M. Kessler je blagovolila dati dve mizici za krmljenje ptičev. Prav lepa hvala! — Krožila bode nabiralna pola za male doneske za krmljenje ptičev; darujte pridno našim krlitlim pevcem.

(Zivinski semenj) v Novem mestu dne 22. prosinca t. l. bil je prav dobro obiskan. Prignali so na semenj 60 konj, 1200 glav goveje živine in gotovo 5000 prešičev. Kupcev je obilo došlo in kupčija je bila posebno na prašičjem semnju pa tudi na govejem zelo živahna. Samo na železnici so ta dan naložili 573 prešičev.

(Na železničnih postajah novomeškega okrajnega glavarstva) se je l. 1900 naložilo sledeče število živine:

Postaja	Bikov	Volov	Krav	Telet	Ovac	Koza	Prašičev	Skupaj živine
Rudolfovo . . .	14	96	198	195	631	910	4834	6878
Straža	—	—	—	—	—	—	289	289
Trebnje	—	—	—	3	276	492	2026	2797
Velika Loka . .	14	133	179	234	1	—	2616	3177
Skupaj	28	229	377	432	908	1402	9765	13141

(Prepovedan uvoz prešičev.) Ker je nastala v Leskovcu v hrvaškem okraju Samobor, prešičja kuga, je okrajno glavarstvo v Krškem prepovedalo uvoz in prevoz prešičev iz celega hrvaškega okraja Samobora na Kranjsko in bo vsak prestopke te prepovedi postavno kaznovan.

(Pasji kontumac) preneha z današnjim dnem v mestni občini Rudolfovo in v občini Šmihel-Stopiče; traja pa še do 21. t. m. v občinah sv. Peter, Prečna in Mirnapeč. — Iz Krškega se poroča, da je vsled pasje stekline upeljan pasji kontumac do 26. marca t. l. v občinah Krško, Raka, Cerklje, Bučka in Škocijan.

(Dobavni razpis.) Dne 5. februarja t. l. vršila se bo v poštnem in brzojavnem odseku ministrstva za javne stavbe v Belemgradu ustna licitacija za dobavo 10.000 komadov lesenih brzojavnih drogov. Natančnejši pogoji za dobavljanje ležijo v gospodarskem oddelku zgorajšnjega odseka vsakomur na pogled. — Vadija je uložiti 30.000 gld. ali v gotovini ali pa v vrednostnih papirjih, ki dosežajo enako visočino.

(Umno kletarstvo.) — Ravnokar je izšla nova knjižica o umnem kletarstvu, katero je po sklepu deželnega zbora ter po naročilu deželnega odbora kranjskega, spisal deželni potovalni učitelj za vinstvo v Ljubljani g. Fr. Gombač. Tako knjižico smo že dolgo pogrešali, ker dr. Vošnjakova knjiga, katero je pred 27. leti izdala družba sv. Mohorja, je že zdavnej pošla; od takrat se je pa tudi že marsikaj v kletarstvu spremenilo, in zato je bila nova slovenska izdaja neobhodno potrebna.

Vsebinska tega spisa je: Trgatev, stiskalnica, snajenje in hranjenje vinske posode, sestava mošta in vina, naprava belega in črnega vina, pretakanje vina, vino za v steklenice, čiščenje vina, vinske bolezni, vinske napake in kleti.

Ta knjižica ima razen navedene poučljive z 21 slikami pojasnene snovi, še to glavno prednost, da se oddaja po skrajno nizki ceni. En komad stane namreč 30 h, po pošti 38 h; 40 komadov pa 8 Kron, po pošti 8 Kron 50 h, toraj celó le 20 h komad.

Razprodajo je prevzela za sedaj c. kr. kmetijska družba v Ljubljani.

(Mlinarjev Janez,) slovenski junak, ali uplemenitba Teharčanov. Ta lična knjižica prišla je ravnokar v tretjem natisu na svitlo pri založniku E. Hribarju v Celji. Ker je knjiga res mikavna, je bil potreben že tretji natis. Cena mehko vezane knjige je 80 vinarjev, s pošto 90 vinarjev.

(Današnji list) obsega dvanajst strani.

Razne vesti.

* (Poštne stvari.) V dosego kar najhitrejšega dostavljanja pisem in olajšanja odnosne manipulacije je p. n. občinstvo nujno naprošeno, da prileplja znamke pri nepriporočeno oddanih pisemskih pošiljativah izključno samo na desnem gornjem oglu naslovne strani. Okoliščina, da se pri posameznih pisemskih nahajajo znamke deloma na sprednji deloma na zadnji strani obtežuje jako uradno poslovanje, radi česa naj se ne rabijo sploh znamke kakor zapornice in naj se ne prilepljajo iste na zadnji strani pisemske kuverte. — Pri pisemsko-poštnih pošiljativah namenjenih v večje kraje naj se označi prejemnikovo bivališče z imenom ulice, hišno številko in lego (stopnice, nadstropje in številko vrat) pri pošiljativah namenjenih na Dunaj navesti je razven tega še mestni in če le mogoče tudi poštni okraj. Pisma, katerih naslov ne odgovarja predstoječim določbam, utegnejo biti najmanj prepozno dostavljene; pa niti izključeno ni, da se taka pisma sploh ne dostavijo ako bi nedostajalo poštni upravi sredstev za poizvedbo naslovljenčevega bivališča. Nujno je toraj potrebno, da so naslovi pravilni, in to ne samo v interesu strank, ampak tudi poštne uprave, ker poslovanje z nepravilno naslovljenimi pismi ovira službovanje pri dostavljanju poštnih pošiljatev. Tem povodom se opozarja nato, da so dopisnice izključene iz poštnega prometa, katerih vsebina obseza nedostojnosti, žaljenja ali druga kaznjiva dejanja ali na katerih se nahajajo slike, oziroma dostavki, ki imajo znak nedostojnosti ali žaljenja. — Istotako so izključene iz prometa tudi dopisnice oddane v kuyertah, ki so previdene z izrezki v ta namen, da se prepečati na dopisnicah samih nahajajoče se znamke. — Dopisnice, ki ne odgovarjajo ostalim prometnim pogojem zavezane so poštini za pisma. — Nadalje se opaza, da je dovoljeno dostaviti na vizitnice, ktere se odpošljejo kakor tiskovine, voščila ter zahvalne in uljudnostne formule, ako so izražene v petih besedah ali z običajnimi okrajški (p. f. z. v. i. t. d.). Nadalje so dovoljena ročno napisana posvetila na voščilnicah. — Dopisnice na katerih se je besedilo „dopisnica - Correspondenzkarte - Postkarte“ odstranilo in nadomestilo z besedilom „tiskovina“ zamorejo se odpošljati proti plačilu pristojbine za tiskovine, ako ni na teh dopisnicah nikakih sprememb in dodatkov razven onih, ki so dopuščeni na tiskovinah. Občinstvo se tudi opozarja, da znaša pristojbina za navadno pismo: na sedežu poštnega urada do teže vseh 20 gramov 6 h nad 20 do 250 gramov 12 h; v daljnem prometu, kakor tudi v prometu z Ogersko, Bosno in Hercegovino in Nemško do vseh 20 gramov 10 h nad 20 do 250 gramov 20 h. — V prometu s Črno goro znaša

pristojbina 10 h za vsacih 15 gramov, se Serbijo 15 h za vsacih 15 gramov, za Švico 25 h za vsacih 20 gramov in z ostalim inozemstvom 25 h za vsacih 15 gramov pošiljativne teže. — Pristojbina za dopisnice znaša v notranjem avstrijskem prometu potem v prometu z Ogersko, Bosno in Hercegovino, Nemško in Črno goro 5 h za jednostavno in 10 h za dvojno dopisnico z odgovorom ter v prometu z ostalim inozemstvom 10 h za jednostavno in 20 h za dvojno dopisnico z odgovorom. — Konečno se opozarja nato, da se ne sme več rabiti za frankovanje poštnih znamk prejšnjih emisij glasečih se na gold. in kr.

* (Koliko je v Avstriji državnih uradnikov?) Leta 1880 je bilo v Avstriji 33.660 državnih uradnikov; leta 1892 pa 39.948, in leta 1899 že 65.439. Število je tako narastlo baje radi podržavljenja železnic. Plačo dobivajo vsi ti uradniki 169 milijonov 138 tisoč 281 kron.

* (Razvijanje katoliške cerkve v Avstraliji) je tako vspešno, kakor menda nikjer na svetu. Leta 1821 je bil na temu delu sveta en sam duhoven; 9. oktobra minolega leta pa je bilo navzočih pri blagoslovljenju škofijske cerkve v Sidney 1 kardanal, 13 škofov in 200 duhovnov.

* (Samoumorov) je bilo na Dunaju preteklo leto 500, to je 97 več od lani. Kam bo to prišlo!

* (Velikanski zameti) na južnem Ruskem. Blizu Odese na neki postaji so obličali 4 vlaki s 1800 potniki v snegu, ki ga je bila taka ogromna množina deleč na okoli, da je polkovnija vojakov iz Kijeva in pa 3000 pešcev iz Odese potrebovalo 3 dni napornega dela, predno so prišli do nesrečnega mesta. Ker je potnikom zmanjkalo živeža, nastal je med njimi v strahu pred smrtjo za lakoto hud boj za živež, da so koščke kruha drug drugemu kar trgali iz rok. Pri tej nesreči je pomrlo 120 oseb.

* († Ignacij Mrak,) umirovljeni ameriški škof, rojen v Poljanah na Gorenjskem, umrl je 90 let star. Bil je naslednik blaženega Friderika Barage. — Pokojni mil. g. škof Ignacij Mrak je bil rojen dne 16. oktobra 1810 v mašnika ga je posvetil slavni ljubljanski škof Anton Alojzij Wolf l. 1837. Za časa svojega bivanja na Kranjskem je službavol kot kapelan v Ribnici in Slavini na Notranjskem. Na poziv blaženega Friderika Barage se je podal oznanjevat sveto vero severo-amerikanskim Indijancem. Na ameriška tla je stopil l. 1845. ter se nemudoma podal pomagat svojemu rojaku Baragu v michiganske pragozde. Po devetletnem delovanju leta 1859. ga je postavil škof Baraga za generalnega vikarja svoje škofije. — Po prezgodnji smrti Baragovi je bil č. g. Mrak izvoljen za drugega marquetteškega škofa, Posvetil ga je v to novo službo 7. febr. 1869. nadškof Purcell v Cincinnati, isti, ki je 1. novembra 1853 posvetil Friderika Barage v prvega škofa severnega michiganskega polotoka. Njegovo mesto je zasedel dne 17. sept. 1879. mil. g. Ivan Vertin, tretji škof marquetteški, beli Kranjec. Hitra smrt je pobrala tega vrlega škofa dne 26. februarja 1899. — Cel čas odkar se je mil. g. Mrak odpovedal škofovski službi, je živel v zasebnosti. Zadnja leta je stanoval v St. Mary's Hospitalu, kjer je po svoji možnosti obiskoval in tolažil bolnike. Blagi pokojnik ni nikdar iskal slave in posvetne časti, ampak delal je za Boga in v prid svojega bližnjega po svojih močeh.

Smešnice.

(Lenoba.) „Tonček, koliko naloženih računov si vže napravil? vpraša mati svojega lenega sinčka. „Vidite, mama, kakor hitro dovršim tega, katerega sem ravnokar pričel, in še druge tri, bodo vsi štirje izgotovljeni“, odgovori zvito mladi lenuh.

Darovi za novomeško dijaško kuhinjo.

Gospa Marija Rosina-Skaberne mesto venca na krsto pre-rano umrlega gosp. Franca Šukljeja 10 K. Gosp. župnik Mih. Barbo 4 K. Neimenovan 4 K. Gospa Kanz 5 K. Gosp. dr. K. Slane na drugo polletje 100 K. Gosp. dr. Schegula 50 K. Gosp. župnik Iv. Golob 10 K. Gosp. župa. Val. Bernik 5 K. Gosp. Ad. Gustin, trgovca 10 kilogr. riža. Posestnica Johana s Težke Vode 1 vrečo krompirja.

Loterijske številke.

Gradec 19. januarja	52	6	29	35	42
Trst 26 „	10	51	23	69	44

Za postni čas *

priporoča

Krajčeva knjigarna v Novem mestu

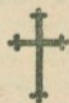
Hišni misijon

ali duhovne vaje.

Po sv. Alfonsu Liguorskem priredil in poslovenil P. Marijan Širca, mašnik iz reda sv. Frančiška.

Cena v platno vezani knjigi 80 kr.,
v usnji l gld., s zlato obrezo l gld. 20 kr.

Marija Mohar naznanja v svojem in v imenu njene hčere Marije pretužno vest, da je njen nepozabni soprog oziroma oče, gospod

MARTIN MOHAR,

umirovljen vodja pom. uradov pri c. kr. okr. sodišču, imetnik zlatega križca s krono za zasluge. hišni posestnik, občinski svetnik, ravnatelj mestne hranilnice itd.

danes 26. januarja ob polu 3. uri popoldne, po kratki bolezn, prejemši svete zakramente za umirajoče. v 77. letu svoje dobé, mirno v Gospodu zaspal.

Truplo dragega pokojnika bode v pondeljek dne 28. t. m. ob 4. uri popoldne na tukajšnjem pokopališču k večnemu počitku položeno.

Svete maše za dušo ranjcega se bodo brale v mnogih cerkvah.

Dragi pokojnik bodi molitvi in pobožnemu spominu priporočen.

RUDOLFOVO, dne 26. januarja 1901. (23)

Zahvala.

Povodom prenagle izgube, katera nas je zadela po smrti našega iskreno ljubljenega soproga, oziroma očeta in brata, gospoda

Martina Moharja,

izrekamo tem potom najodkritosrčnejšo zahvalo za vsestranske dokaze srčnega sočutja, za mnogoštevilno in tolikanj častno sprematvo pokojnika k zadnjem počitku.

Posebno zahvalo smo dolžni visokočastiti duhovščini, vsem darovalcem krasnih vencev, p. t. uradništvom, gospodom pevcem za ganljivo nagrobnico, vsim društvom in posameznim spremljevalcem pokojnika, vsim tople zahvala.

NOVO MESTO, dne 31. januarja 1901.

Žalujoči ostali.

ZAHVALA.

Gospod Ivan Plantan, c. kr. notar in poslanec v Ljubljani, je zvedevši, kako vrlo so se vedli gimnazijci v Rudolfovem ob zadnjem požaru, spominjajoč se svojih dijaških let, ko so dijaki v Rudolfovem radi pomagali ob enakih prilikah, podaril gimnazijskemu podpornemu društvu v Rudolfovem sto kron.

Za ta velikodušni dar se prisrčno zahvaljuje podpisano ravnateljstvo kot vodstvo dijaškega podpornega društva.

C. kr. gimn. ravnateljstvo kot vodstvo dijaškega podpornega društva.

V Rudolfovem 26. januarja 1901.

Dr. Fr. Detela.

Zahvala.

Naša hiša bila je ob groznem požaru dne 21. jan. v silni nevarnosti. Poleg Bogu zahvaljujemo se prav tople naši slavni požarni brambi in nekterim gospodom, ki so s pripomočjo vrlih naših dijakov našo last z velikim naporom rešili.

Družina Barborič.

Poročilo letnega računa obrtne zadruga.

Dohodki:

172 obrtnikov (mojstrov) je vplačalo pristojbine skupaj	1011 K — h
25 učencev pristojbin	150 „ — „
15 oprostnin	120 „ — „
Skupaj	1281 K — h

Stroški:

Najemščina za pisarno od 15. septemb. 1899 do 15. marca 1901	149 K 76 h
Oprava za pisarno: mize, stoli, omara; za tiskovine, knjige in druge pisarniške potrebe itd.	290 „ 43 „
Skupaj	440 K 19 h
Stroški odračunani od dohodkov ostane v hranilnici v Rudolfovem	840 K — h
V rokah blagajnika	— „ 81 „
Skupaj	840 K 81 h

Pregledovalca računov:

Mihael Mramor. Franc Jazbec.

Načelnik:

Ivan Appe.

Zaradi preselitve je **hiša na prodaj,**

katera stoji na vogalu glavnega trga in je prav pri-pravna za vsako trgovino, posebno pa za obrtnijo. V hiši se nahaja tudi prodajalnični prostor. Pogoji so prav ugodni. Natančneje pove

Izjava.

Podpisani prekličem, kar sem govoril žaljivega v gostilni g. Moravca proti g. Karlu Osterman-u iz Kandije, ter obžalujem, da sem ga žalil.

Novo mesto dné 17. januarija 1901.

(25)

August Küssel.

Št. 684.

Razglas.

Občni zbor prve dolenske posojilnice, registrirane zadruga z neomejenim poroštvom v Metliki skliče se s tem na

14. dan februarja 1901

dopoludne ob 9. uri v občinsko pisarno v Metliki z dostavkom, da ako k temu občnemu zboru v smislu § 39 posojilničnih pravil dovolj povabljenih prišlo nebi, bode drugo občno zborovanje

dne 7. marca 1901

ob istej uri in na istem kraju, ter, da se bode ta dan čez na dnevni red stavljene predmete, brez ozira na število navzočih društvenikov sklepalo.

Dnevni red k občnem zboru je sledeči.

1. Nagovor ravnatelja.
2. Poročilo blagajnika,
3. Poročilo nadzorstvenega odbora.
4. Potrjenje računa za leto 1900.
5. Predlog bilance za leto 1900.
6. Predlog za prenarejo zadrughnih pravil, to je §§ 14., 19., 31., 32., 38., in 39. katera naj bi se v bodoče sledeče glasila:

a) § 14. prvi odstavek, od čistega dobička pripade rezervnemu fondu najmanj 10%, dokler ne preseže 10% celega bilančnega imetja, 5% dobiva ravnateljstvo in ostali znesek se razdeli med zadrughnike po razmeri, kolikor ima vsaki deležev.

b) § 19. Ravnateljstvo obstoji iz ravnatelja, denarničarja, kontrolorja in dveh odbornikov, voljenih v občnem zboru na tri leta. Izstopivši udje ravnateljstva se smejo zopet voliti.

c) § 31. Ravnateljstvo sploh, kakor vsak posamezni ud načelstva se more odstaviti vsaki čas vsled sklepa izvanrednega občnega zbora, ako je tak predlog utemeljen bil na dnevnem redu.

d) § 32. Nadzorništvo obstoji iz sedmih članov in dveh namestnikov voljenih v občnem zboru na tri leta iz členov zadruga; vendar se tu člani ravnateljstva izključujejo; bivši člani smejo zopet izvoljeni biti.

e) § 38. Vsak zadrughnik ima pravico glasovati pri občnem zboru v vseh v § 41. teh pravil navedenih točkah in ima toliko glasov, kolikor je vplačal zadrughnih deležev vendar ne več, kakor 10 glasov.

f) § 39. prvi odstavek: „Občni zbor more veljavno sklepati, kadar je zastopan od zadrughnikov, ki posedujejo vsaj četrti del družbenih deležev. Ko bi ne bilo tega števila, naj se v treh tednih skliče zbor v novič. Ta občni zbor sme pa veljavno sklepati brez ozira na število navzočih društvenikov.

7. Volitev ravnateljstva in nadzorništva.

8. Predlogi društvenikov.

Opomba. Vloge obrestujejo se tudi to leto po 4 1/2% brez odbitka rentnega davka.

Nadzorstvo I. dolenske posojilnice.

V Metliki, dne 25. januarja 1901.

(30)

Ant. Rajmer.

RAZGLAS.

Iz gozdne drevsnice v Bršlinu pri Novem mestu se bode oddalo letos spomladi sledeče sadike:

800.000	3letnih krepkih smrek;
40.000 presajenih 5	„ „ „
10.000	1 „ hrastov; „
20.000	2 „ črnih borovcev.

Sadike se bodo prodajale v drevsnici ali pa primerne zavite in postavljene na pošto ali železniško postajo in sicer 3letne smreke in hrasti po tri krone, presajene smreke po 4 krone in črni borovci po 2 krone 40 vinarjev za tisoč (1000) komadov.

Pismena ali ustmena naročila za te sadike sprejema c. kr. okrajno glavarstvo v Novem mestu, Krškem in Črnomlju, c. kr. okrajno gozdno nadzorstvo v Novem mestu, in pa c. kr. gozdar v Novem mestu, Krškem in Črnomlju do 20. marca 1901, pri katerih se morajo naročena drevesca proti potrdilu takoj plačati.

C. kr. okrajno gozdno nadzorstvo v Novem mestu,

dne 24. januarja 1901.

(24—1)

Razglas.

Vsled dopisa c. kr. okrajnega glavarstva v Novem mestu z dne 18. januarja 1901, št. 15.415 se sklicuje

OBČNI ZBOR

okrajne bolniške blagajne v Novem mestu na nedelje

dne 10. februarja 1901, dopoldan ob 10. uri

v blagajnične prostore na Vel. trgu hiš. štey. 86.

DNEVNI RED:

Sprememba §§ 29. in 31. pravil okrajne bolniške blagajne.

Vabijo se k zborovanju delojemalci in njih delodajalci v sodn. okrajih Novomesto, Trebnje in Žužemberk.

(37)

Načelništvo okrajne bolniške blagajne,

v Novem mestu, dne 1. februarja 1901.

OBČNI ZBOR

hranilnice in posojilnice za Kandijo in okolico reg. zadr. z neom. zavezo bode

11. februarja t. l. ob 1/2 2. uri popoldne v hranilnični pisarni v Kandiji.

DNEVNI RED:

- 1.) Letno poročilo načelnika.
- 2.) Poročilo nadzorništva.
- 3.) Predlog o razdelitvi čistega dobička.
- 4.) Nadomestna volitev funkcionarjev.
- 5.) Predlogi načelništva.

Če bi zborovanje radi premajhnega števila zborovalcev pa ne bilo sklepčno, se bode nadaljevalo zborovanje ne glede na število zborovalcev uro pozneje.

Kandija, dne 29. januarja 1901.

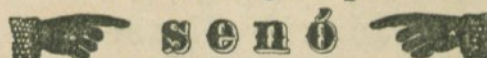
(31)

Hranilnica in posojilnica za Kandijo in okolico reg. zadruga z neomejeno zavezo.

Grof Margheri evo oskrbništvo grajščine Otočce

prodalo bo

s 15. februarjem počenši

iz znano dobrih travnikov v Draškovcu. Zglasiti se je v gradu Otočce.

(28—1)

Zaradi premeščenja v drugo svojo hišo
tukaj prodam pod ugodnimi pogoji

hišo št. 98

na Velikem trgu v Rudolfovem, stoječo
nasproti mestnega vodnjaka. Hiša je v
najboljšem stanju, ima novi strešni stol,
je z opeko krita in je posebno pripravna
za trgovino.

Rudolfovo, 26. jan. 1901.

Dr. J. Schegula.

V najem za več let se daje

kovačnica

s kovaškim in ključavničarskim orodjem; poleg je tudi
stanovanje, vert, njiva i. t. d. — Zasluzka je samo na
posestvu do 300 kron na leto. Prosilci morajo biti
izprašani za kovanje konj.

Bružinska kuharica,

zanesljiva in vešča v gospodinskem gospodarjenju
sprejme se takoj ravno tam.

Več se poizve pri oskrbništvu Praschnikarjevih
posestev, Mekinje pri Kamniku. Gorenjsko.

Hiša na prodaj.

V Metliki je na prodaj pritlična hiša, ki je zidana
in z opeko krita, je v dobrem stanu ter se nahaja
sredi obzidanega vrta ob državni cesti. Ima tri sobe,
kuhinjo, klet jedilno shrambo, šupo za drva in vozove;
tudi dober vodnjak. Pripravna je za kacega umirov-
ljenega gospoda. Cena je nizka, in je tukaj na pro-
daj. Več pove g. Emanuel Fux st. v Metliki št. 129.

Janez Jax-a

najstarejša
in največja
tovarniška zaloga

šivalnih strojev

v Ljubljani, Dunajska cesta št 13.

Zastopnik za Dolenjsko
Friderik Skušek,
trgovec v Metliki. (210—86)

(19—2)

Jos. Medved, Novo mesto

opozarja

ženine in neveste

na svojo veliko izbiro
volnenedega in suknedega
blaga, vence in šopke!

Na prodaj je posestvo!

Zidana hiša, lepi zidani obokani hlevi, oboje z opeko
pokrito, novi svinjaki z opeko pokriti in dvojnati
kozolec z desetimi štanti, vse v dobrem stanu. Poleg
tega od 10 do 20 oralov prav dobrih njiv, ravno
toliko izvrstnih travnikov in 20 oralov ali več lepega
gozda. Vsa zemljišča leže v ravnini okoli hiše.

Dalje je na prodaj sedem oralov prav izvrstnega
travnika, kateri leži pri vasi Hudeje, blizo okrajne
ceste iz Novega Mesta v Škocijan.

Končno je na prodaj več gozdnih parcel blizo
Škocijana. — Več se izve (33—1)

pri oskrbništvu grajščine v Radelci
pošta Bučka na Dolenjskem.

Njiva v najem.

Na mestnem polju poleg Polakovega travnika je
v najem oddati njiva za osem mernikov posetve. —
Ponudbe pri opravištvu „Dol. Novic“. (284—5)

Prodajalnica

v Črnomlju na glavnem trgu, v kateri se je nad 50
let trgovalo, in je sedaj izpraznjena, se da v najem.
Ista je najbolj pripravna za kacega urarja, brivca
ali obrtnika kateri veliko prostor ne potrebuje. Po-
nudbe sprejema g. Martin Malnerič v Črnomlju.

Drva za kurjavo.

Gozdarski urad na
Ruprčevrhu oddaja
začenši s 1. novemb.
bukove drva, na
dom postavljene po 5 K 20 h kubični meter. — Na-
ročila sprejme gozdarski mojster gosp. Kretinszky v
Kandiji v novi Kastelcovi hiši. (245—8)

Vinograd v Trški gori na prodaj!

Matija Rifelj, posestnik na Golušniku proda svoj
vinograd, ki ima še dobro ohranjeno staro trtje in
meri okoli 2 oralov. — Natančnejši pogoji se izvedo
ravno tam. (35—1)

Glavna slovenska hranilnica in posojilnica,

registrovana zadruga z neomejeno zavezo,

**pisarna na kongresnem trgu h. št. 14.
tik cerkve v Ljubljani**

sprejema in izplačuje hranilne vloge in

**obrestuje po $4\frac{1}{2}\%$ od dne vložitve do dne vzdige
brez odbitka in brez odpovedi.**

**Hranilnične knjižice se sprejemajo kot gotov denar, ne
da bi se obrestovanje pretrgalo.**

(38—25)

Dvoje stanovanj.

Eno obstoječe iz štirih sob z izgledom na glavni trg ter z vsimi potrebnimi prostori, za najemnino 250 gl.
Drugo stanovanje obsega tri sobe proti Dolgi ulici, ter velja z vsimi potrebnimi prostori 200 gl.

(22—2) Več pove lastnica A. pl. Fichtenau.

Učenec s primerno šolsko izobrazbo se sprejme v prodajalno A. Gustin v Novem mestu.

(292—5)

Mesečna soba

za gospoda na Glavnem trgu št. 94 je takoj za oddati.
— Več se izve ravno tam.

**Lepa, letošnja plemena telica
na prodaj.**

(36) Več pove F. Tandler v Rudolfovem.

Nasnanjam, da imam v zalogi vedno frišno in trpežno blago vsake vrste za častite gospode duhovnike.

Tudi slav. p. n. občinstvu naznanjam, da imam v zalogi vsake vrste moderne štofe ter tudi nepremoljiv tirolski loden za havileke.

Tudi imam narejene havileke vsake velikosti za gospode in dečke po nizki ceni.

Dijakom znižane cene!

JAKOB MIKOLIČ,

— krojaški mojster. Novo mesto, Veliki trg št. 92 —

priporoča se preč. duhovščini v izdelovanje vsakovrstne obleke, posebno talarje, površnike itd.

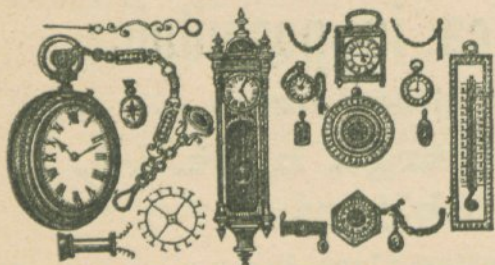
po najokusnejšem in najnovejšem kroju. — Izdelujem vsako, v to stroko spadajoče delo natančno po meri.

Priporočam se preč. duhovščini, da me blagovoli počastiti s cenjenimi naročili, zagotavljač, da bodem vedno skrbel, da izročim vsako naročilo v največjo zadovoljnost prečastitih naročnikov.

Slav. p. n. občinstvu priporočam svojo dobro urejeno krojaško delavnico,

v kateri delajo najboljše delavske moči; zatorej se jamči za elegantno, lepo in moderno izvršitev naročil, kakor tudi zato, da se vsaka v moji delavnici narejena obleka lepo prilaga.

ALOJZIJ RAJEC,

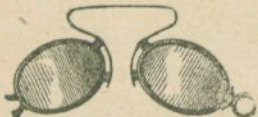
urar v Novem mestu

priporoča slavnemu p. n. občinstvu posebno častiti duhovščini ter gg. uradnikom svojo bogato zalogo najraznovrstnejših zlatih, srebrnih in nikelastih ur in verižic, kakor tudi vsakovrstnih stenskih ur z nihalom, ameriških budilnic itd.

Cenik žepnim uram:

Najfiniješe nikelnaste ure s ključem od gl.	2.30 do	5.—
„ „ „ remontoir „ „	2.35 „	5.50
„ srebrne „ s ključem „ „	3.— „	8.—
„ „ „ remontoir „ „	4.— „	9.—
„ iste z dvojnimi oklepom „ „	5.— „	20.—
„ zlate ure za dame „ „	13.— „	25.—
„ zlate ure za gospode „ „	11.— „	110.—
Amerikanske budilke po gl.	1.50,	fine garantirane po gl. 2.20.

Nadalje priporoča svojo

optično zalogo

najboljše vrste svetovno znanih Rathenovstebel za oči, vsake vrste v jeklenem, nikelnastem in zlatem oklepu v vseh številkah (concav in convex). Zrakomerje in toplomerje, daljnogleda, povekševalna stekla (mikroskope) in razne druge optične stvari po jako nizki ceni.

Po optometričnem zdravniškem predpisu se vsako naročilo točno in vestno izvršuje.

Popravila izvršujem vestno, točno in po prav nizki ceni ter z jamstvom. — Stare žepne in stenske ure se lahko zamenjajo za nove proti primernemu doplačilu.

Poštna naročila se točno izvršujejo.

Slavno občinstvo uljudno vabim, si mojo zalogo o priliki ogledati, brez da bi bil kdo primoran kaj kupiti. (1—2)

Grajščina Srebrnice pri Novem mestu sprejme takoj velicega hlapca ali vavpta

srednje starosti, kateri je v enaki lastnosti že drugje služil in ima dobra spričevala. (21—2)

Gostilno na račun

sprejme takoj za to sposobna oseba. Naslov se izve pri opravištvu „Dol. Novic“. (26)

Ker se ni nihče za najemnika prodajalnice v Novem mestu, Ljubljanska cesta št. 37 oglasil, odprl bom ondod vsled spodbude trgovskih prijateljev po novem letu zopet

trgovino

z raznimi navadnimi in finimi košarami, otročjimi vozički, reščeti, siti, žimo, morsko travo, škafi, otročjimi igračkami, s svečami, kakor tudi z milom (žajfo)

na drobno in debelo.

Z najboljšim priporočanjem

V. Rohrmann,
v Novem mestu.

(2—3)

Na prodaj je iz proste roke

hiša

v Žabji vasi št. 29 z vrtom in kozolcem, vse v dobrem redu. — Več pove lastnik ravno tam.

Stanovanje, v Novem mestu, Križatijska ulica št. 150 obstoječe iz treh ali petih sob, potrebnih prostorov in vrta je oddati s 1. februarjem 1901. (274—6)

Vsaka
gospodinja
in mati

se mora blagrovati, katera rabi z ozirom na zdravje, varčnost in dobri okus Kathreiner Kneippovo — sladno kavo (pristno samo v znanih izvirnih zavitkih).